

IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

GLÜKOOS

Lühend	S,P-Gluc
Mõiste	Monosahhariid, heksoos, inimkeha peamine energiaallikas, peamine süsivesik perifeerses veres. Moodustub toiduga saadavate polüsahhariidide tärklise ja glükogeeni lõhustumisel. Kandub soolestikust verrega kudedesse, kus energia saamiseks oksüdeeritakse aeroobsetes tingimustes täielikult süsinikdioksiidiks ja veeks. Hapniku puudusel moodustub laktaat. Glükoosi säilitatakse maksas ja lihaskoes glükogeenina ning rasvkoos rasvhapetena. Vere glükoosisisaldus püsib mitmete (peamiselt pankrease) hormoonide koostoimel suhteliselt kitsastes piirides.
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sõeluuring glükoosi ainevahetushäirete avastamiseks ▪ glükoosi ainevahetushäirete ravi jälgimine ▪ glükoosi intravenosse manustamise jälgimine
Patsiendi ettevalmistus	Sõltuvalt uuringu eesmärgist võib olla vajalik paastumine või süsivesikute manustamine enne proovivõttu
Proovivõtu vahendid	Plasma: glükolüüsi inhibiitoriga (hall kork) katsuti või geeli ja liitiumhepariiniga katsuti (roheline kork) Seerum: geeli ja hüübimisaktivaatoriga katsuti
Materjali säilivus ja transport	Seerum, plasma (LiH) 15–25 °C 8 tundi, 2–8 °C 3 päeva Plasma (NaF) 15–25 °C 3 päeva Juhul kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, on vajalik seerum või plasma eraldada. Tsentrifugimata glükolüüsi inhibiitorita proovis langeb glükoosi sisaldus toatemperatuuril 5-7% tunnis.
Teostamise aeg ja koht	Õöpäev läbi, kliinilise keemia labor, Ravi 18
Mõõtmismeetod	Fotomeetriline ensümaatiline (heksokinaas)
Referentsvahemikud	
Paastuproov	Täiskasvanud: > 90 a 4,2–6,7 mmol/l 60–90 a 4,6–6,4 mmol/l 18–60 a 4,1–5,9 mmol/l 30 p – 18 a 3,3–5,6 mmol/l Rasedad: <5,1 mmol/l Lapsed: 1–30 p 2,8–4,4 mmol/l < 1 : 2,2–3,3 mmol/l
Kriitilised väärtused	Täiskasvanud: < 2,2 mmol/l, > 28 mmol/l Lapsed: < 2,6 mmol/l, > 25 mmol/l Vastsündinud: < 1,7 mmol/l, > 18 mmol/l
Glükoosi paastuproovi tõlgendused	fp-Gluc mmol/L <5,6 diabeedi välistamine 5,6–6,9 prediabeet, näidustus GTT uuringuks >7 viide diabeedile
Gluc ↑	<ul style="list-style-type: none"> ▪ insuliini defitsiit, insuliiniresistentsus ▪ äge või krooniline pankreatiit ▪ glükokortikoidide, kasvuhormooni liig ▪ metaboolne stress - operatsioon, trauma, raske haigus ▪ ravimid ja toksilised ained (diureetikumid, glükokortikoidid) Segavad tegurid: süsivesikute manustamine enne proovivõttu
Gluc ↓	<ul style="list-style-type: none"> ▪ insulinoom ▪ insuliin jt vere glükoosi sisaldust vähendavad ravimid

IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ alkohol ▪ maksahaigused
Hinnakirja kood	66101
Kirjandus	1. N. Rifai, Tietz Textbook of Clinical Chemistry and Molecular Diagnostics 6-th edition (2018): 2. Roche Cobas Glucose HK gen.3 reagenti kasutusjuhend 2022-04
Koostaja	Piret Kedars